

ALEGERILE PARLAMENTARE DIN ANUL 1927

de CEZAR AVRAM

În ianuarie 1922, Partidul liberal, ca exponentul celor mai puternice grupări ale claselor dominante, a luat în mod direct cîrmuirea statului menținînd-o pînă în martie 30, 1926. Datorită poliției reacționare promovate, datorită samavolniciei lor, stării de asediu, terorii jandarmerești, campaniilor electorale sîngeroase și furturilor de urne, nemulțumirea creștea în toate straturile sociale, ceea ce întărea și mai mult alianța partidelor din opoziție. Sub presiunea maselor față de politica sa profundă antipopulară, Partidul liberal este nevoit să cedeze puterea, formîndu-se în 30 martie 1926 un nou guvern prezidat de generalul Alexandru Averescu. La 22 iunie se formează un guvern de tranziție prezidat de Barbu Știrbei, iar la 22 iunie la cîrma țării vine un guvern liberal în frunte cu I.I.C. Brătianu. Acesta va organiza alegerile parlamentare (cameră, senat, colegiile consiliilor comunale și județene), alegeri ce vor avea loc în 7 iulie 1927. Guvernul de tranziție al lui Barbu Știrbei a avut sarcina de a pregăti terenul venirii la cîrma țării a lui Brătianu.¹ Alegerile parlamentare desfășurate în iunie 1927 s-au făcut în condițiile stării de asediu, sub teroare jandarmerească, sub semnul numeroaselor samavolnicii (furturi de urne, bătăi, sechestrări, interzicerea materialelor de propagandă, ale opoziției etc.) săvîrșite de guvern. Campania electorală din anul 1927 a antrenat un număr de peste 10 grupări politice,² număr mai mare decît în anul 1926 (8 grupări),³ dar mai mic decît în perioada precedentă. Restîngerea numărului de partide politice, a fost rezultatul consolidării puterii economice a marii burghezii, paralel cu întărirea dominației ei politice. Creșterea supremației Partidului național liberal în viața economică și politică, ca și interesul partidelor de opoziție de a ajunge la conducerea țării au dat naștere la numeroase com-

binății politice, cum s-au întâmplat după anul 1925, în vederea alcătuirii unei formațiuni capabile din toate punctele de vedere de a putea veni și se menține la putere.

Partidul Național Liberal – partid de guvernământ s-a prezentat la noile alegeri cațelat, Partidul țărănesc al dr. Lupu, avînd drept obiectiv asigurarea victoriei în alegeri.⁴ Ei au deșus candidaturi în toate cele 5 județe ale provinciei istorice Oltenia. În județul Dolj candidau pentru cameră următorii : Constantin Argetoianu, Bulat Gheorghe, Djuvara Mircea, Popescu Dolj, Florea Ioan Popescu, Popilian Nicolae, Sabău – Făgețel, Sescioreanu Nicolae.⁵ La Senat pe lista cu candidaturi se aflau Becherescu Alexandru, general Gîrășteanu, Ilescu P. Alexandru, Constantin Neamțu, Policrat Mihail.⁶ La consiliile comunale și județene nu a fost prezentată decît o singură listă aceea a liberalilor. După încheierea alegerilor ea a fost aprobată conform art. 53 din legea electorală. Observăm că pe lista liberalilor se afla Popilian Nicolae, cunoscut așocat al Baroului craiovean, om cu vederi democratice. Liberalii au avut cîștig de cauză în aceste alegeri și pentru faptul că alături de ei se aflau în această perioadă și unii oameni cunoscuți pentru liberalismul lor.

La Gorj au prezentat liste de candidați pentru cameră, senat și pentru colegiul consilierilor județeni și comunali. La cameră candidau Constantin Neamțu, Nicolăescu, Mihail Gele, Mihăescu,⁷ Orzeanu. La Senat liberalii aveau o singură candidatură aceea a lui Ion Dem. Petrescu,⁸ iar la Colegiul consilierilor județene și comunale pe V. Popescu Pepile.⁹ Punctul forte al lor era Constantin Neamțu cunoscut ca un deputat cu vederi democratice.

În județul Olț liberalii au prezentat la Cameră patru candidaturi : Alexandru Alimănișteanu, Vasile Alimănișteanu, I.A. Tomescu, Eugen Colibășanu.¹⁰ Pentru Senat erau propuși lăie I. Popescu. Fiind singurul, va fi ales prin art. 53 al legii electorale (o singură listă.¹¹ La colegiile comunale și județene de asemeni s-a prezentat o singură listă avînd un singur candidat pe N.R. Căpitănescu – ales conform art. 53 a legii electorale.¹² Partidul Național Liberal a prezentat în județul Mehedinți candidați pentru cameră pe Richard Franasovici (vicepreședinte al organizației județene, subsecretar de stat la Departamentul Internelor), Marius Virvorceanu, Iulian Prodan, Nicolae Ionescu, Constantin Georgescu, Manăiu Stoicescu, V. Ulescu.¹³ La Senat liberalii au propus pe Petre Gîrboviceanu (președintele organizației P.N.L. Mehedinți), Tiberiu Axente,

iar la Colegiul consiliilor comunale și județene pe învățătorul Gheorghe Ghiță. ¹⁴ În județul Vâlcea la Cameră au propus următoarea listă: Ioan Gheorghe – Duca, Mișu Mihălescu, Eugen Băcescu, căpitan Grigore Opran, Nicolae Bațoțescu ¹⁵ (lista depusă în zilele de 8 și 24 iunie 1927). La Senat a fost propus Gheorghe Derusi, ¹⁶ iar la consiliile comunale și județene pe Dumitru Drăghicescu, care a fost ales conform art. 53 al legii electorale. ¹⁷ În județul Romanești liberalii au depus liste pentru cameră, pentru senat (Mustatza) ¹⁸ și pentru consiliile comunale și județene (Gheorghe Nicolaescu). ¹⁹

Liberalii aveau în Mehedinți pe Richard Franasovici, unul din cei mai buni oratori ai vremii, pe Marius Vorvoreanu cunoscut pentru vederile sale democratice, iar la Vâlcea pe Ioan Gheorghe Luca și pe Gheorghe Derusi, oameni politici cu priză în acest județ.

Partidul țărănesc, având în program: autonomia administrativă a comunelor, județelor și provinciilor, întărirea economiei prin întărirea gospodăriilor țărănești și întărirea creditului, stabilizarea monetară, pensii văduvelor și orfanilor de război, repartizării drepte ale sarcinilor statului către cetățeni, s-a dovedit cel mai puternic partid al opoziției din Oltenia, deși nu pusese direct problema impozitelor și exproprierii. ²⁰ Partidul Național țărănesc este partidul care a suferit în Oltenia cel mai mult de pe urma abuzurilor Partidului Național liberal.

În județul Dolj, Partidul național-țărănesc a depus la Cameră candidatura lui Virgil Potîrcă. ²¹ Aici vor avea singura victorie din toate județele Olteniei. În județul Gorj, național-țărăniștii au depus liste pentru cameră, senat și colegiile comunale și județene. La cameră erau propuși Grigore Iunian, Vasile Arjoceanu, preotul Nicolae Mischie, C. Roibănescu, Dumitru Manofescu, ²² la Senat pe Dem. Staicu, ²³ iar la consiliile comunale și județene pe Niță Ungureanu. ²⁴ Grigore Iunian și Vasile Potîrcă erau unii dintre cei mai cunoscuți politicieni în Oltenia.

În județul Olt, național-țărăniștii au avut lista nr. 4 pentru Cameră. În județul Mehedinți au prezentat candidați pentru Cameră pe Nicolae Tănăsescu, ²⁵ iar pentru Senat pe Iulian Schintee și Poroineanu. ²⁶

În județul Vâlcea, național-țărăniștii au depus pe lista nr. 3 (înregistrată în 15 iunie) următorii candidați pentru Cameră: Andrei Livezeanu, dr. Gheorghe Robescu, Victor Georgescu, Iosef Andreescu, Mihail Roșianu. ²⁷ Pe lista nr. 1 era propus

Dinu Simion.²⁸ În județul Romanesti, național-tărăniștii au depus liste pentru Cameră, Senat (Dumitrescu Ștefan) și consiliile comunale și județene (Marin Mihăescu).²⁹ Național-tărăniștii îl aveau la Vlcea pe Mihail Roșianu și la Romanesti pe Dumitru Ștefan cunoscuți pentru vederile lor democratice. Cu toate acestea, așa cum am mai arătat, doar în județul Dolj vor avea câștig de cauză prin victoria în alegeri a lui Virgil Potîrcă.

În județele Olteniei și-au mai depus candidaturi următoarele partide : Partidul Poporului (Dolj – Cameră, Mehedinți – Cameră și colegiile comunale și județene, Vlcea – Cameră, Romanesti – Cameră, Senat și Consiliile comunale și județene, Olt – Cameră, Senat, consiliile comunale și județene, Gorj – Cameră, Senat),³⁰ L.A.N.C. (Mehedinți – Cameră),³¹ Partidul naționalist al lui Iorga (Dolj – Cameră, Mehedinți – Cameră, Gorj – Cameră),³² B.M.T. (Mehedinți – Cameră),³³ Liga antisemită (Mehedinți – Cameră),³⁴ Socialiști (Mehedinți – Cameră),³⁵ Independent (Dolj – Cameră, Mehedinți – Cameră și consiliile comunale și județene, Gorj – Cameră și Senat),³⁶ Social democrația (În ultimul timp s-au retras candidaturile),³⁷ Partidul tărănesc și al armoniei sociale (Vlcea – Cameră),³⁸ membrii statului negustoresc (Olt – Cameră și Senat).³⁹ Ni se par interesante candidaturile Partidului Poporului în județul Gorj unde au prezentat pe lista nr. 3 următoarele propuneri pentru cameră : Alexandru Spineanu, Ion Ciopor, Gheorghe Dobrescu, Virgil Crainic, Nicolae Gheorghe Popescu,⁴⁰ în județul Olt unde pentru Cameră erau propuși Teodor Deleanu, ing. Gigârțu I., Ghica Alexandrescu, M. Andreescu,⁴¹ la Senat pe Lăzărescu iar la consiliile comunale pe D. Max. Ștefănescu Zănoagă.⁴² În județul Mehedinți îl aveau propus la Cameră pe Vasile Rădulescu iar la consiliile comunale pe Titică Ioanid,⁴³ În județul Vlcea, aveau propuși pe lista primită în 11-20 iunie pe următorii : Lazăr Popescu, Toma Rădulescu, Nicu Manolescu, Alexandru Ciocănescu, Gheorghe Mihăileanu,⁴⁴ iar la județul Romanesti la consiliile comunale și județene pe Ștefan Bibion, iar la Cameră pe Ștefan Trăncău.⁴⁵ La Mehedinți, au depus listă numai pentru cameră, la Senat neavînd ; Tilită Ioanid, I. Trăilescu, C. Gruescu, P. Bălțeanu, V. Ciocină, Gheorghe Popescu Șiura, C. Plăvițu.⁴⁶

Partidul iorghist avea propuși la cameră în județul Dolj pe Nicolae Iorga, D.M. Constantinescu, C.D. Fortunescu, Grigore Cristescu, C.M. Georgescu, Ilie Gelep, Nicolae Ionescu Calafeteanu, F. Brezoianu, Alexandru Voican, V. Mihăilescu⁴⁷

În județul Gorj pe lista nr. 4 se aflau Gheorghe Tașcă, Miron Constantinescu, Constantin Roventă, Richard Măcelaru, Vasile Cîrlogea.⁴⁸

În județul Olt, Vlcea și Romanai iorghiștii nu au avut candidaturi. În județul Mehedinți, au prezentat pentru cameră candidatura lui Moise Nicoară.⁴⁹

Partidul independent a prezentat 4 liste în județul Gorj. Pe lista nr. 5 erau propuși Ion Titică, Ioan T. Drăghici, Stoicu Văduva, dr. Traian Comorovschi și Vasile Grigore Sgarbură. Pe lista nr. 6 lt. col. Liviu Steișanu, căpit. Gheorghe Gheorghioiu, învățător Ion Pupăză, Dumitru Frumușescu, lt. Vintilă Ionescu; pe lista nr. 7 Ștefan Băbădu, Ion Lupescu, Mihail Popescu, Grigore Irod și Grigore Brînzan; pe lista nr. 8 Gheorghe Tuțu, Constantin Drăgănescu, Simion Teodorescu, Nicolae Vanesce. Aici aveau propuși pe Gheorghe Tuțu pentru Senat.⁵⁰

În județul Olt pe lista nr. 2, membrii sfatului negustoresc (cu semnul circomferință tăiată de un diametru) propuneau pentru cameră pe Mihail Căpățineanu, pe M. Iliescu, Radu Popescu, C. Diaconescu.⁵¹

În județul Mehedinți, au mai depus liste, socialiștii Liga antisemită, Independenței și B.M.T.-ul.⁵² În județul Vlcea, Partidul țărănesc și al armoniei socialiste, care propunea pe lista nr. 4 pe Enache de la Olt, H.C. Mălineanu, Petre Popescu, Toma Nițulescu și Iorgu Giuran.⁵³

Ni se pare că trebuie menționată prezența lui Miron Constantinescu pe lista nr. 4 a partidului iorghist de la Gorj, al lui Grigore Cristescu, Nicolae Iorga, C.D. Fortunescu, pe lista iorghistă de la Dolj.

La campania electorală din anul 1927 au participat și forțele democratice fiind reprezentate prin candidații Partidului social democrat și B.M.T.-ului în județul Mehedinți. P.C.R. ilegalizat în anul 1924, a înțeles participarea sa la alegeri înbinînd munca ilegală cu munca legală, oreînd, conducînd și îndrumînd numeroase organizații de masă. Cea mai importantă, așa cum am mai arătat, dintre acestea fiind B.M.T.-ul, organizație din care făceau parte comuniști, social-democrați și membrii de stînga din Partidul național țărănesc, iorghist etc.

Campania electorală a început încă din luna mai 1927. În luna iunie, toate partidele și grupările și-au definitivat problemele și-au realizat alianțele în vederea obținerii unei victorii.

Partidul Național Liberal a dat numeroase apeluri către alegătorii din fiecare județ. Astfel, ziarul „Tribuna” din 5 iulie 1927 însera apelul către alegătorii mehedinteni. „Cu rădăcini puternice și adânci în trecutul neamului nostru P.N.L.-ul a îmbrățișat cu grija lui nestăvilită, toate clasele sociale. Sătenilor le-a dat pământul cel atât de mult prețuit din trupul țării... le-a dat și drept de vot obștesc, egal, direct și obligatoriu... Pe muncitorii de la orașe i-a lăsat să se organizeze în sindicate și societăți... etc”.⁵⁴ Dacă analizăm acest extras din Apelul către alegătorii mehedinteni, observăm că liberalii se prezentau pe arena politică cu o operă plănuită cu multe făgăduieli și împliniri aievea, căutând să amăgească și să răpească voturile locuitorilor județelor Olteniei.

De asemenea, ei promiteau alegeri libere, iar prin scrisori deschise și prin ordine ale Ministerului de Interne către prefecții județelor, (înserate în paginile ziarelor) căutau să se discute, să dea un răspuns învinuirilor primite.

Național-țărăniștii, principalul partid de opoziție și-a definitivat programul și profitând de faptul că nu era încă întinat, în fața opiniei publice, promișând mult, au căutat să-și formeze aderenți în mase.

În manifestul din 20 iunie, semnat de Virgil Potîrcă președintele P.N.T. din județul Dol, adresându-se țărănimii, țărăniștii se ridicau „împotriva sclaviei pregătită de Partidul liberal”⁵⁵ chemînd la mobilizarea totală pe cei de la sate pentru că „de vor da greș nu le vor mai rămîne decît să-și scuture opincile de pulbere și să se mute în altă țară”.⁵⁶ Într-un alt manifest ei se pronunță pentru aplicarea cinstită a legii agrare, pentru întărirea agriculturii, pedepsirea jefuitorilor bunului public, pentru desființarea camereilor, ocrotirea și încurajarea tuturor celor ce muncesc, respectarea drepturilor cetățenești, repartizarea dreaptă a impozitului, pentru apărarea muncitorilor împotriva exploatării și nedreptății.⁵⁷ În ziarul „Țărăniștul” din 9 iunie Partidul național țărănesc își prezenta programul care era compus din 14 puncte.⁵⁸ Pronunțîndu-se pentru o „curată legalitate” pentru o „România mare, liberă și neatîrnată”, țărăniștii căutau ca înscriind în programul său dorințele maselor să poată obține puterea înlăturînd pe liberali.⁵⁹ Toate aceste puncte ale programului lor corespundeau intereselor mai multor categorii și pături sociale. Era frecvent obiceiul cînd partidele burgheze promiteau și dau mai mult

decît puteau în momentul în care se aflau în opoziție pentru a-și forma o aderentă în masă, iar în momentul cînd puterea era în mîinile lor, uitau cu totul de acele pîncte care de fapt loveau în interesele lor de clasă.

Partidul Poporului fiind partidul ce se aflase cu cîtva timp în urmă la cîrma țării se prezenta cu un program învechit, cu falma partidului ce nu-și respectase promisiunile. „Țara se găsește la răspîntie”⁶⁰ scriau ei în manifestul program în care arătau că liberalii și-au pierdut popularitatea inventînd guvernul ui Barbu Știrbei pentru a putea să iasă „din starea gravă în care se aflau”.⁶¹

Partidul iorghist avea inserat în programul său faptul că se prezenta la alegeri nefiind întovărășit nici cu liberalii nici cu țărăniștii, „singur luptînd pentru lege și dreptate”.⁶² El ape-la la acei oameni politici plini de „devotament — și de sacrificiu și la acei oameni săraci și prigonîți cu inima curată și fruntea sus”.³⁶

LANC era partidul care se pronunța deschis împotriva liberalilor care împreună „cu jidanii din băncile lor vă speculează și vă pun lațurile de gît”. Acest partid nu a avut decît un număr infim de voturi în Mehedinți, singurul județ unde și-au depus candidaturi pentru cameră.

În aceste alegeri Blocul Muncitoresc Țărănesc, care reprezenta „Frontul Unic al muncitorilor, țărănilor, funcționarilor și intelectualilor salariați, meseriașilor și micilor comercianți, pensionarilor și invalizilor și al tuturor minorităților naționale”,⁶⁴ doreau „lupta comună pentru înlăturarea exploatării și asupririi tuturor straturilor muncitoare de la orașe și sate, lupta comună pentru doborîrea regimului reacționar al oligarhiei”.⁶⁵ B.M.T. formulîndu-și clar dorințele, a intrat în contradicție cu reprezentanții burgheziei, care loviți fiind în interesele lor, au interzis adunările și au confiscat programele. Anularea constituțiilor și a legilor liberale, precum și a tuturor legilor antimuncitorești și antițăărănești, învoielilor agricole, antisindicale, împotriva grevei, a lui Trancu Iași, legea Mîzescu, legea învățămîntului particular, restabilirea, garantarea și lărgirea drepturilor și libertăților muncitorești și ale minorităților naționale, desființarea stării de asediu și a cenzurii pe tot cuprinsul țării erau dorințele claselor muncitoare și ale țărănimii sărace.⁶⁶ B.M.T. se pronunța pentru asigurarea drepturilor clasei muncitoare de a-și crea organizații politice și economice, se pronunța pentru alegeri libere, pentru constituantă pe baza sufragiului universal, egal, proporțional,

direct și secret. Chestia agrară și jărănimea formă punctul 5 din programul său. Se pronunța pentru exproprierea totală a întregului pământ pînă la 50 de hectare, predarea și distribu-irea fără plată a acestui pământ jărănirii muncitoare, atît cît poate lucra și cît îi este necesară pentru întreținere.⁶⁷ Desființarea jandarmeriei, siguranței și gărziilor comunale, păstrarea ordinii publice de miliția populației muncitoare, naționaliza-rea băncilor, minelor, uzinelor, fabricilor etc., erau prezenta-te în alte două puncte: B.M.T. se pronunța pentru ajutorul din partea statului a cooperativeelor muncitorești și jărănești pentru măsuri împotriva lipsei de locuințe, pentru impozitele indirecte desființate etc.⁶⁸ În punctul 9 al programului erau prevăzute 8 ore de muncă și a săptămînii engleze. Ajutorul șo-merilor, ocrotirea femeii și copilului, legiferarea consiliilor muncitorești, cooperativele muncitorești și jărănești. El se pronunța pentru o politică de pace față de toate popoarele veci-ne, pentru un guvern muncitoresc-jărănesc, împotriva repre-zențanților oligarhiei stăpînitoare.⁶⁹ În ziarul „Înainte”, organ al Blocului muncitoresc jărănesc, era inserată propunerea co-mitetului central al B.M.T. din România către comitetul cen-tral al P.S.D., pentru „Front unic al muncii”.⁷⁰ Conducătorii Partidului Social Democrat au refuzat încheierea Frontului unic al muncii, fapt care a mărit și mai mult succesul liberali-ilor în alegeri. Guvernul Barbu Știrbei nu era decît o abilită di-versiune pentru concentrarea tuturor forțelor burgheziei într-un front unic de luptă, iar Partidul național jărănesc (dr. Lupu) dovedindu-se aliatul oligarhiei, muncitorii de la orașe și sate „aveau menirea istorică de a-și strînge rîndurile într-un front unic de luptă hotărîtă”.⁷¹

„Trimițînd în cameră și Senat pe cei mai hotărîți luptători ai păturilor conducătoare vom avea cheazășia desăvîșită a continuării luptei pentru înlăturarea regimului oligarhic” era concluzia prin care se încheia programul B.M.T. Prin mai mul-te manifeste Comitetul central al B.M.T. din care făceau parte Mihai Macavei, Eugen Rozvan, Mihai Cruceanu etc. se pro-nunța împotriva alegerilor făcute sub starea de asediu, sub amenințarea baionetelor, și adresîndu-se tuturor grupărilor și partidelor muncitorești chema la luptă hotărîtă într-un front unic, la răsturnarea „oligarhiei burgheze”.⁷² B.M.T. va parti-cipa la alegerile parlamentare din iulie 1927 în județul Me-hedinți, cu toate piedicile puse de Partidul liberal și de cele-

late partide burgheze, arătînd prin aceasta că nu pierder nici un prilej pentru apărarea revendicărilor masei muncitoare. Datorită confiscării programului, al ziarului „Înainte”, a numeroaselor bariere puse de către liberali și celelalte cercuri de dreapta, succesul obținut în alegerile comunale și județene din anul 1926 nu a mai fost reeditat.

Alegerile parlamentare s-au desfășurat în condițiile stării de asediu instituite de guvern. În urma morții regelui Ferdinand, s-a instituit o regență – formată din principele Nicolae, Miron Cristea, Patriarhul României și Gheorghe Buzdugan președinte al Curții de Casație. În condițiile noi create, partidele de opoziție își vor intensifica activitatea; prin declarații, prin presă mai ales liderii P.N.T. au dezvăluit abuzurile guvernelor liberale, felul cum s-au desfășurat alegerile din iulie 1927. Aceste alegeri au fost mai mult un simulacru nereprezentînd nici pe departe voința poporului. Pentru a fi siguri de reușită, liberalii au menținut la conducerea jandarmeriei pe generalul Davidoglu, fidel lor, care a recurs la comploturi, la maltratarea corpului electoral. Din numeroasele telegrame, din dezbaterile parlamentare pentru cameră, se poate desprinde în primul rînd prigoana pe care P.N.L. a instaurat-o mai ales contra B.M.T.

Deputații țărăniști au aruncat în fața liberalilor protestul lor arătînd că: „După război toate alegerile s-au desfășurat liber, anulîndu-se starea de asediu în timpul campaniei electorale – numai în 1927 s-a menținut”.⁷³ În continuare ei se întrebau „de ce nu a renunțat P.N.L. la starea de asediu, cînd singur în 1922, ianuarie 30 a dat un decret în acest sens”.⁷⁴ Explicația, nu singura de fapt, era aceea că nu se voia ca atît în vechiul regat ca și în Transilvania, Basarabia și Bucovina, să aibă loc alegeri libere, pentru că opinia publică să nu-și dea votul partidului care se bucura de stima poporului. În provinciile alipite României, ca în întreaga țară, s-au folosit metode electorale începînd cu corupția și sfîrșind cu arestările.

În telegrama din 25 iunie 1927 cu nr. 12.766, consilierul comunal din Plenita, Risipițeanu anunța Ministerul de Interne că „suntem alungați din oficiul primăriei de Ion Rosescu în asistența pretorului Plenita”.⁷⁵ Într-o altă telegramă datată 28 iunie, președintele Partidului Poporului Doj, Izvoranu, anunța că fostul deputat și candidat pe lista lor Musceleanu din comuna Întorsura a fost arestat de jandarmi și reținut la post 2 ore, confiscîndu-i-se manifestele din ordinul și în prezența șefului de post. În continuare, se protesta împotriva abuzurilor

și ruga Ministerul de Interne de a obliga pe prefectul de Dolj să ia măsuri împotriva măsurilor ilegale, ce s-au generalizat.⁷⁶ Virgil Potirică candidatul la Cameră al partidului național țărănesc, anunță Ministerul de Interne prin telegrama 13647 din 3 iulie că „erau împiedicați să-și facă munca de propagandă, de cordoane de bățuși, iar manifestările țărăniște sînt interzise. De asemeni manifestele sînt confiscate, iar aceia la care se găsesc sînt bătuiți pînă la sînge și înaintați din post în post la campania de jandarmi”.⁷⁷ Prin alte telegrame se anunța în comuna Malu Mare, candidații pentru Cameră al Partidului Poporului erau amenințați cu arma și împiedicați să meargă la secția de votare.⁷⁸ Gaspar Botoșescu din comuna Pcia Dolj făcea cunoscut prefectului că „cetățenii pașnici sînt arestați împreună cu președintele băncii populare, învinuiți a face politică averescană”.⁷⁹ Prin telegrama din 7 iulie 1927 se comunica Ministerului de Interne că învățătorul din comuna Bucovăț a împușcat în ziua de votare pe alegeătorul Aurel Enoșescu rănindu-l ușor.⁸⁰ Prin telegrama 11232 din 9 iulie se anunța destituirea primarilor din județul Mehedinți care nu erau liberali sau simpatizanți ai liberalilor de către prefectul Trocan⁸¹ și înlocuirea lor cu consilieri liberali. Virgil Ciocină, fost deputat, anunța Ministerul de Interne prin telegrama nr. 479 din 1 iunie că poliția din Strehala – Mehedinți arestează și mătra-tează zilnic oameni nevinovați.⁸² Vasile Rădulescu, în numele Partidului Național Țărănesc, anunța Ministerul de Interne la 4 iunie, „că întreg județul Mehedinți este sub teroare cumplită. Oamenii noștri sînt bătuiți și închiși, iar casele noastre atacate de bățușii guvernului. Ieșirile din oraș complet oprite, împiedicîndu-se candidații de a ajunge la localurile de vot”.⁸³ Președintele organizației Mehedinți LANC, Gogan, protesta cu toată energia contra măsurilor „arbitrale luate de autoritățile administrative din Mehedinți care au oprit ieșirea din oraș a candidaților expoziției”.⁸⁴ Avocatul severinean Mihail Popescu, candidat al LANC, anunța Ministerul de Interne în 3 iunie că „la centrul de votare Devesel Mehedinți, comandantul gărzii căpitanul Severineanu i-a refuzat intrarea în localul de vot, împiedicînd orice posibilitate de a aduce la cunoștința președintelui secției de alegeător, cazul de față”.⁸⁵ În comuna Butoiești, județul Mehedinți, în ziua de 6 iulie a fost arestat Dînu Toma, candidat al P.N.T.⁸⁶ Telegrama lui Căpităneanu către Ministerul de Interne, trimisă din Slatina, anunța că deputații opoziției sînt opriți la intrarea în sate și trimiși

înapoi sub stare de arest".⁸⁷ Teodor Deleanu telegrafia lui I.G. Duca, în 6 iulie, că o teroare neînchipuită domnește în tot județul Olt. Foarte mulți dintre alegători și dintre candidați sînt bătuiți și schingiuiți, în câțiva mulți dintre ei s-au ascuns în păduri fiind amenințați cu moartea. Cărțile de alegători reținute tuturor oamenilor ce erau bănuți a nu fi sprijinitori ai guvernului.⁸⁸ Teodor Deleanu într-o altă telegramă cu nr. 145, din aceeași zi, dădea lista celor arestați: „Ion Săndulescu primar la Drăgoești, Radu Piscan primar la Ciomăgești, Pavel Vițanescu fost revizor școlar, Ion Ionescu învățător la Deleni, Ion Stoicescu învățător la Bălănești, fostul senator Frumușescu, Gheorghe Preda Deleni, Constantin Pîrvulescu Deleni, Florea Nicolescu din Otești, Marin Enescu, Gheorghe Meianu, Grigore Meianu, Dumitru Piscan, precum și mulți alți care zac arestați în aresturile secțiilor companiei de jandarmi.”⁸⁹ Prefectul de Olt printr-o telegramă secretă anunța jandarmeriile din plase să ia măsuri urgente pentru confiscarea ziarului „Țărănistul”.⁹⁰ Gheorghe Mironescu anunța Ministerul de Interne în 27 iulie că la Carcal – Romanăți sub protecția poliției, agenții clubului liberal au atacat și lovit în cursul nopții pe alegători în plină stradă, urmărind mai ales pe candidații P.N.T. La Corabia și în regiunea de sud a județului Romanăți, circulația vehiculelor neautorizate de administrație, împreună cu candidații P.N.T. era strict oprită.⁹¹ Nicolae Teodorescu candidatul Partidului Țărănesc anunța Ministerul de Interne că autoritățile locale au sechestrat arbitrar mașina organizației P.N.T. din Carcal împiedicînd circulația și propaganda țărăniștilor în județ.⁹² Profesorul Preda Zianu candidatul Partidului Național Țărănesc a fost atacat pe șosea în dreptul comunei Pădueni de către primarul comunei Brîncoveni, Ianculescu, și liberalii împreună cu o ceată de bătăuși.⁹³ De asemeni, delegații Partidului Național Țărănesc, Coroganu și Mihai Ionescu, au fost împiedicați de a participa la constituirea birourilor electorale și de a pătrunde în satele Brîncoveni și Soponița – Romanăți.⁹⁴ Candidatul Partidului național țărănesc, Marin Mihăescu, telegrafia în 14 iulie lui I.G. Duca, semnalîndu-i faptul că el a fost arestat chiar în centrul orașului lângă locul de vot de către liberali „iar casa înconjurată de bătăuși și jandarmi”.⁹⁵ Matilda Șerbănescu prin telegrama din 1 iunie 1907 anunța că soțul ei, Nicolae Șerbănescu, directorul școlii Zătreni – Vițea a fost „bătut pînă la sînge în curtea școlii, tîrît în pulbere, față de jandarmi, primari și preotul Grigore

Öpran".⁹⁶ Secretarul Partidului Național Țărănesc reclama Ministerului de Interne faptul că jandarmii au oprit delegația țărăniștilor de a intra în comuna Filești – Vițea.⁹⁷ Numeroase telegrame venite din Țirgu-Jiu anunță de asemeni abuzurile numeroase ale liberalilor.⁹⁸

Împotriva forțelor democratice, a P.N.T., a P.S.D., abuzurile au venit nu numai din partea liberalilor dar și din partea celorlalte partide de opoziție. Prin telegramele din 24 iunie, 25 iunie către Ministerul de Interne se anunța că în județul Dolj (Craiova, Calafat, Băilești), Mehedinți (Turnu Severin, Strehăia), Olt (Slatina), Romanși (Caracal, Bași), Vițea (Rm. Vițea, Drăgășani), Gorj (Țirgu-Jiu), programele și ziarul „Înainte” cu Programul P.N.T. au fost confiscate.⁹⁹ Prin plîngerea din 14 iunie 1927 cu nr. de înregistrare 12.675 a B.M.T. se arată că la Craiova agenții siguranței au confiscat convocările blocului, convocări care nu conțineau „decît ora și ziua adunării membrilor acestui comitet”.¹⁰⁰ De asemeni, se menționa că întrunirile Blocului Muncitoresc Țărănesc erau interzise în toate localitățile din țară. Se cer restituirea manifestelor, libertatea întrunirilor, eliberarea muncitorilor arestați și putința de a răspîndi gazeta Blocului „Înainte”.¹⁰¹ Conducerea B.M.T. din Craiova reclama inspectorului de siguranță în 6 iulie că organizația domniei sale a confiscat convocările, ziarul „Înainte” și programul.¹⁰² Ilie Diaconescu, Gheorghe Tipa au fost arestați, confiscîndu-li-se manifestele blocului programul și ziarul „Înainte”, se arăta într-o telegramă de protest înregistrată sub nr. de 13498 cu data 27 iunie.¹⁰³ Mihai Cruceanu reclama prefectului de Dolj faptul că întrunirile B.M.T. erau interzise, cerînd să se ia măsuri urgente pentru intrarea în legalitate.¹⁰⁴ Organizația B.M.T. Mehedinți, prin numeroase plîngeri și telegrame, arăta teroarea la care era supus Blocul în acest județ. Ziarul Blocului, programul și manifestele au fost confiscate, iar întrunirile alegătorilor cu candidații interzise.¹⁰⁵ În județul Vițea ziarul „Înainte” și întrunirile Partidului Social Democrat au fost interzise.¹⁰⁶

Procedura folosită de liberali în aceste alegeri, ca de fapt și a celorlalte partide burgheze care dețineau puterea politică în momentul cînd se organizau alegeri, este demascată și de un manifest al Partidului național țărănesc din județul Gorj, unde se spunea : „Respingeți băutura cu care agenții liberali vă îmbie, respingeți de asemeni și banii pe care vi-i oferă”.¹⁰⁷ Teama de felul cum vor fi organizate alegerile din iulie 1927

a fost exprimată și la Congresul Partidului iorghist ținut în 26 iunie în sala Teatrului Mălescu din strada Unirii,¹⁰⁸ la care au participat ca delegați ai județului Gorj: Victor Danielescu, Miron Constantinescu și Ilie Bădescu. Aici s-a arătat că liberalii prin promisiunile lor demagogice – îndeplinirea nevoilor și restabilirea situației financiare¹⁰⁹ – nu vor putea să obțină numărul de voturi suficient pentru a păstra conducerea politică și de aceea vor folosi și metode nepermise.¹¹⁰

Despre felul cum au decurs alegerile parlamentare din iulie 1927 aflăm și din discuțiile, contradictorii uneori, avute în Parlament, când deputații țărănești au condamnat metodele folosite de liberali. În ședința din 20 august a noului parlament, după evacuarea din sala de ședințe a celor care nu erau deputați, s-a trecut la discutarea rezultatelor alegerilor din județele Dolj, Romanați și Olt. Deși s-a arătat că „alegerile s-au desfășurat conform art. 102 din legea electorală”,¹¹¹ rapoartele din care rezulta că din cele 7 liste de candidați prezentate au fost aleși 10 deputați, au fost luate în discuție de Virgil Potîrcă, care și-a susținut contestațiile prin exemplificări de loc lipsite de importanță.¹¹² În județele mai sus menționate s-au folosit metode de intimidare și corupție a maseilor, comițându-se încălcări ale regulamentului electoral, populația fiind „pur și simplu constrinsă (schingiuită) să-și dea votul”.¹¹³ În continuare, Potîrcă arăta că „politica guvernului Averescu față de masele populare a fost continuată cu metode mai aspre, cu un aparat administrativ mai perfectionat”,¹¹⁴ de către guvernul Brătianu, guvern care a dat dovadă de o clară viziune transformînd „birnelile de susținere în cete de bătauși, care opreau intrarea în sate și în comune a opoziției”.¹¹⁵ În ședințele zilelor următoare s-a arătat în cuvîntul deputaților – de opoziție – că în Oltenia, ca de fapt și în celelalte regiuni ale țării, au fost cazuri cînd deputații țărăniști erau sechestrați, arestați. Erau dați ca exemplu, Virgil Potîrcă din comuna Maglavit,¹¹⁶ Nicolae Iorșa în comuna Bechet¹¹⁷ etc. S-a folosit din plin metoda bătaii, nefiind scutite nici femeile, bătrînii și nici copiii. Asemenea cazuri s-au semnalat în toate comunele județelor Dolj, Olt, Romanați (Călugăreni, Vîrtop, Verbița, Trufezeni, Bechet, Cetate, Plenita etc.).¹¹⁸ În județul Romanați, Radu Ciobanul a fost bătut în mijlocul orașului Caracal.¹¹⁹

Pentru a justifica bătaia, – se spunea de către deputați –, liberalii au falsificat un manifest „împotriva guvernului”, a-

restînd pe toți purtătorii acestui manifest, ce îl purtau fie strecurat în buzunar de către instigatori, fie înșelați de cuprinsul lui.¹²⁰ Metoda aplicării bătăii pe scară generală folosită în aceste alegeri reiese și din ordinul 929 din 25 iulie 1927, în care se spunea într-un stil foarte sugestiv: „în acțiuni de mîngiere ale partizanilor, jandarmii dispăreau, iar în cele contra-re apăreau”.¹²¹

În județul Olt a fost bătut Constantin Stoiculescu din comuna Bălanesti, iar Emil Băcanu, lovit în cap și lăsat în stare de sincopă (leșin) trei ore.¹²² Radu Popescu din Văleni a fost lovit în cap cu ciomagul în timp ce Constantin Popescu avea capul spart de o lovitură de bită.¹²³ La Slatina, 20-30 de alegători au fost „snopiți” în bătăi, printre aceștia numărîndu-se Constantin Alexe, Marin Ionescu, Marin Druță, Marin Sirtan etc.¹²⁴ Liberalii pentru a-și ajunge scopul, nu s-au dat în lături nici de la asasinare. Marin Rădulescu secretar de plasă în Spi-neni, căruia încă de sub averescani i se promisese moartea, a fost trecut în lumea celor drepți,¹²⁵ arătă Virgil Potîrcă în discursul său.

Arestările s-au înmulțit, încît oamenii nu-și mai comunicau nici gîndurile între ei. Negustorul Roșia din Moțăței, Nicolae Roboțeanu din cetate, morarul C. Anastasiu din Giubega, învățătorul Ionescu din Ciorăști, învățătorul Gabrielei Muscalogiu din Dobrești ca și mulți alții au fost arestați și duși din post în post pînă la București.¹²⁶

Deputații țărăniști au arătat în cuvîntările lor din ședințele adunării Camerei că în timpul alegerilor din 1927 a fost distrus materialul propagandistic al partidelor de opoziție, folosindu-se intens jandarmeria. „Amestecul jandarmilor făcîndu-se pe o scară intensă, lucrînd mai mult noaptea, iar cînd au lucrat și ziua au făcut și lucruri pe care nu le-ar putea face nici o armată de ocupanți contra celor mai recalcitranți patrioți.”¹²⁷ La Craiova, au fost dărîmate gardurile pe care fuseseră lipite afișe ale opoziției, lucru confirmat și de numeroasele fotografii luate la fața locului.¹²⁸

Din documentele cercetate reiese că amestecul armatei în aceste alegeri parlamentare în Oltenia a fost aproape minim, cu toate că în județul Dolj, doi locotenenți, unul din Regimentul I Dolj al 1-lea din Regimentul 31 Calafat, s-au opus la dispoziția deputatului liberal.¹²⁹ La secția Dobridor a fost repartizat comandantul gărzii, locotenentul Păun Gheorghe care a pus la dispoziția liberalilor soldații ce au arestat pe delegatul țără-

niștilor, avocatul Nicolae Fortunescu din Craiova, eliberat numai după intervenția biroului de votare.¹³⁰

Destul de sugestiv este și pamfletul editat de țărăniști :

„Suflă-l bade fără milă
Că de nu-l repezi mai tare
Îi va pune bir Vintilă
Și pe lună și pe soare”...¹³¹

În timpul campaniei electorale țărăniștii au editat la Craiova un manifest adresat corpului electoral, în care se arăta că liderii lor sînt C. Argetoianu și Virgil Potîrcă, oameni care au luat și vor lua atitudine împotriva metodelor dure folosite de liberali.¹³²

Cu toate că în cuvîntul lor – înserat în dezbaterile parlamentare – deputații liberali au arătat că numeroasele contestații nu ar avea o justificare, fiind neîntemeiate, datorîndu-se totuși ingerințelor electorale, cert rămîne faptul că datorită lipsei de popularitate, Partidul Liberal este nevoit să folosească metode de constrîngere. Problema raportului dintre realitate și ficțiune, trecînd limita dintre teorie și practică, a justificat adevărul incontestabil al încălcării principiilor democratice, încălcare nejustificată de multitudinea argumentelor și considerentelor de eficiență. Situînd categoria cauzalității în raport cu conținutul său obiectiv și subiectiv, vedem izolarea artificială din punct de vedere a teoriilor Partidului Liberal, care începuseră deja să devină perimate, și care, trebuiau susținute cu forța.

În ziua de 7 iulie, alegătorii s-au prezentat la urne. Rezultatul a fost favorabil Partidului național liberal.

În județul Dolj, național-liberalii au primit 31500¹³³ voturi, național-țărăniștii 7450, Partidul Poporului 650 voturi, Partidul independent 761 de voturi, iar Partidul iorghist 924 voturi.¹³⁴ Au reușit la alegerile pentru Cameră următorii : Argetoianu Constantin (național-liberal), Bulat Gh. (țărănesc pur, avocat), Diuvara Mărcea (național liberal, avocat), Popescu Dolj (național-liberal, avocat), Popescu F. Ioan (național-liberal, avocat), Popilian Nicolae (național-liberal, avocat), Potîrcă Virgil (național-țărănist, avocat), Saban – Făgețel C. (național-liberal, directorul Societății Române Craiova), Sesciorianu N. Constantin (național-liberal, agricultor).¹³⁵

În județul Gorj, au fost înscrși pentru Cameră : 40958 alegători ; dintre aceștia, alegători votați au fost 35 695, voturi

nule 159, voturi anulate 483.¹³⁶ Din numărul total de voturi din județ național-liberalii au primit 21 089, național țărăniștii 12.316, Partidul Poporului 249, Partidul iorghist 722, iar Partidul independent cu cele 4 liste prezentate 854 de voturi (53, 196, 54, 551).¹³⁷ Au reușit următorii candidați : Iunian N. Grigore (național-liberal, avocat), Nicodim I. (național-liberal, avocat), Mihuleț Alexandru (național-liberal, avocat), Neamțu Constantin (național-liberal, rentier)¹³⁸ Se observă că liberalii au trimis ca deputați în cameră pe toți patru candidații aleși.

În județul Olt, au fost înscrși 33.769 de votanți, dintre care au votat 31.081, voturi anulate fiind 64, iar nule nici unul.¹³⁹ Național-liberalii au primit 30.769 voturi, Partidul Poporului 22, Membrii sfatului negustoresc 122 de voturi, național-țărăniștii 97 de voturi.¹⁴⁰ Au fost aleși pentru Cameră următorii candidați : Alimăneșteanu Al. (național-liberal, proprietar), Alimăneșteanu V. (național-liberal, proprietar), Colibășeanu Eugen (național-liberal, proprietar), Tomescu A. Ion (național-liberal, avocat).¹⁴¹

În județul Mehedinți, au fost înscrși pentru Cameră 63342 de alegători. Dintre aceștia au votat 54.628, fiind anulate 145 de voturi, iar nule nici unul.¹⁴² Național liberalii au primit 47.107 voturi, Național Țărăniștii 4056 voturi, Partidul Poporului 706, Liga antisemită 955 voturi, Socialiștii 472 voturi, Iorghiștii 1227 voturi, B.M.T. voturi.¹⁴³ Au fost aleși pentru Cameră următorii candidați : Franasovici Richard (național-liberal, avocat), Georgescu Constantin (național-liberal, prof. universitar), Ionescu Nicu (național-liberal, avocat), Stoicescu Manliu (național liberal, prop.), Ulescu Vasile (național-liberal, preot), Vorvoreanu Marius (național-liberal, avocat).¹⁴⁴

În județul Vâlcea, au fost înscrși pentru cameră 49.378 de alegători, dintre aceștia au votat 42.124, voturi nule fiind 353 iar anulate 344.¹⁴⁵ Partidul Național liberal a primit 36.757 voturi, Național Țărăniștii 4465 voturi, Partidul Poporului 174 voturi, Partidul Țărănesc și al armoniei sociale, 384 voturi.¹⁴⁶ Au fost aleși următorii : Balotescu N. (național-liberal, avocat), Duce G. Ioan (național-liberal, ministru de interne), Mihăilescu Mișu (național liberal, avocat), Oprean Grigore, Căpitan (național-liberal, agricultor).¹⁴⁷

În județul Romanți, au fost înscrși 50.357 de alegători dintre care au votat 45.341. Voturi nule au fost 34, iar anulate 386.¹⁴⁸

Național liberalii au primit 41.103 voturi, Național-tărăniștii 3.476 voturi, Partidul Poporului, 342 voturi.¹⁴⁹ Au fost aleși următorii candidați: Constantinescu Grigore (național-liberal, învățător), Ianculescu Ion (național-liberal, industriaș), Neamțu C. Constantin (național liberal, director de bancă), Popescu C. Ioan (național-liberal, avocat), Radovici Sebastian (tărănișt pur, avocat), Veleanu E. Ioan (național liberal, avocat).¹⁵⁰

În județul Dolj, pentru Senat au fost înscriși 20.314 de alegători, care au ales pe următorii: Becherescu Alexandru (național-liberal, avocat), Gîrlășteanu (național-liberal, ofițer de rezervă), Liescu B. Alexandru (național-liberal, avocat), Neamțu Constantin (național-liberal, director bancă), Policrat Mihail (național-liberal, avocat).¹⁵¹

În județul Gorj, pentru Senat au fost înscriși 20.841 de alegători dintre care au votat 18.814. Voturi nule și anulate au fost 262.¹⁵² A fost ales Popescu Pepile (național-liberal, avocat).¹⁵³

În județul Olt, pentru Senat a fost ales Căpităneanu N.R. (național-liberal, avocat) și Popescu I. Ilie (național-liberal, proprietar).¹⁵⁴

În județul Mehedinți, au fost înscriși 31.329 de alegători dintre care au votat 27.361 voturi, nule și anulate 191.¹⁵⁵ Partidul Național liberal a obținut 25.761 de voturi, Partidul Național tărănesc 1373 de voturi.¹⁵⁶

În județul Vâlcea, au fost înscriși pentru Senat 22.756 alegători dintre care au votat 19.786. Voturi nule și anulate 76.¹⁵⁷ Național liberalii au obținut 18.017 voturi, național tărăniștii 1650, voturi.¹⁵⁸

În județul Romanați, pentru Senat au fost înscriși 25.008 alegători dintre care au votat 21.589 alegători. Voturi nule și anulate au fost în număr de 179.¹⁵⁹ Național-liberalii au obținut 20.586 de voturi, național tărăniștii 817 voturi.¹⁶⁰ A fost ales Mustață C. (național-liberal, avocat).¹⁶¹

În afară de senatorii aleși de către Corpul electoral în județele Olteniei, mai erau 25 de senatori de drept.¹⁶²

Prin decretul nr. 2287 din 9 iulie era fixat termenul de 17 iulie cînd urma să se întrunească noile adunări legislative, în baza art. 90 din Constituție.¹⁶³ Numărul deputaților din Cameră era de 386, iar a senatorilor de 221.¹⁶⁴ Dintre aceștia în proporție de 87% la Cameră și 81% la Senat erau național-liberali.¹⁶⁵ A fost consfințit astfel guvernul liberal al cărui președinte era Ion I.C. Brătianu, Ministrul Instrucțiunii – dr. C. An-

gelescu, Ministru de Interne – I.G. Duca, de Finanțe – Vintilă I.C. Brătianu, Ministrul Afacerilor Străine – Nicolae Titulescu, Agriculturii și Domeniilor – C. Argetoianu, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, Ion Inuceț, Lucrărilor Publice – I. Nistor, Muncii, Cooperăției și Asigurărilor Sociale – dr. N. Lupu, Justiției – Stelian Popescu, Cultelor și Artelor – Al. Lapedatu, Război – general de divizie adjutant Paul Angelescu, Comunicații – secretari de stat la Ministerul de Interne era numit Richard Franasovici și George Tătărăscu, la Agricultură și Domenii – G. Cipăianu, iar la C.F.R. – Alexandru Perieșteanu.¹⁶⁶

Problema alegerilor parlamentare în condițiile istorice existente în perioada 1922–1928 prezintă nota vechilor confruntări electorale când, indiferent de rezultatul consultării corpului electoral, orînduirea de stat rămînea nealterată, fără zguduiri care să pună în primejdie pozițiile sociale și politice ale claselor avute.

Întărirea puterii economice a marii burghezii bancare și industriale a consolidat vremelnice, dominația ei politică, iar libertățile democratice prevăzute în Constituție au fost eludate sub diferite forme (legea electorală din 27 martie 1926 etc.). Dezicînd obligația luată în Manifestul guvernului către țară, „Am primit această misiune hotărîți să o ducem fără șovăire la bun sfîrșit, adică la exprimarea voinței Țării prin alegeri libere”,¹⁶⁷ liberalii nu s-au rezumat numai la propaganda și la decretarea stării de asediu pe întreg teritoriul Corpului I Armată, ei folosind frecvent bandele de bătăuși, barierele la intrarea în orașe și sate, jandarmii și întreg aparatul administrativ, la falsuri și samavolnicii de tot felul. Numărul mare de voturi obținute totuși de ei se datorește și faptului că în județele Olteniei, datorită slabei dezvoltări a industriei, nu exista un număr mare de muncitori. De asemenea, în această perioadă activitatea Partidului Comunist a fost mult îngreunată de lipsa unității, „de neînțelegerea și necunoașterea aprofundată a realităților și proceselor social-politice... de colaborarea cu alte forțe muncitorești și democratice”.¹⁶⁷ Totuși, Partidul Comunist aflat în ilegalitate, a aplicat o tactică elastică, realistă, participînd indirect la confruntarea politică prin Blocul Muncitoresc Țărănesc, în scopul de a lupta pentru asigurarea drepturilor cetățenești. În alegerile din iulie 1927, datorită stării de asediu și a abuzurilor liberaților, nici un reprezentat al B.M.Ț. nu a ajuns în parlamentul țării. Cele 472 de voturi obținute demonstrează că Partidul Comu-

nist depășise urmările ilegalizării din 1924 și în anul 1927 era în perioada în care căuta noi forme, noi metode de apropiere față de mase. În Mehedinți exista o organizație puternică, lucru dovedit și de numeroasele piedici puse B.M.T. în desfășurarea campaniei electorale.

Alegerile din iulie 1927 au constituit o școală pentru comuniști, unde a existat posibilitatea extragerii unor învățăminte, folosite în alegerile din anul următor.

N O T E

- 1 „Cuvintul“, an III, 1927, nr. 790 din 27 iunie, p. 1.
- 2 Ion Saizu, Leon Eșcanu, *Momente din istoria regimului electoral în România*, în „Anale de istorie“ an XVI (1970), nr. 3, p. 87.
- 3 Idem.
- 4 „Cuvintul“, an III (1927), nr. 788 din 19 iunie, p. 1.
- 5 Arh. St. București, fond. M.A.I., inv. 332, dos. 513, f. 9.
- 6 Idem, f. 35.
- 7 Idem, dos. 524/1927, f. 2, f. 17 (Telegrama nr. 9575 din 6 iulie).
- 8 Idem, f. 33 (Telegrama nr. 11866 din 17 iunie 1926).
- 9 Idem, f. 21.
- 10 Idem, dos. 564/1927, f. 16 (Telegrama nr. 13325 din 30 iunie 1927).
- 11 Idem, f. 24.
- 12 Idem, f. 25.
- 13 Idem, dos. 558/1927, f. 6; „Tribuna“ nr. 134 din 5 iunie 1926. f. 4, 5.
- 14 Idem, f. 16.
- 15 Idem, dos. 603/1927, f. 5 (Telegrama nr. 13552 din 1 iulie 1927).
- 16 Idem, f. 9.
- 17 Idem, f. 15.
- 18 Idem, dos. 584, f. 86.
- 19 Idem, f. 6.
- 20 „Cuvintul“, an III, 1927, nr. 788 din 19 iunie, p. 1.
- 21 Arh. St. București, fond. M.A.I., dos. 513/1927, f. 9.
- 22 Idem, dos. 549/1927, f. 9 (Raportul din 30 iunie 1927 al prefectului către Ministerul de Interne).
- 23 Idem, f. 10.
- 24 Idem, (Telegrama nr. 9575 din 30 iunie 1927).
- 25 Idem, dos. 558/1927, f. 16.
- 26 Idem.
- 27 Idem, dos. 603/1927, f. 9.
- 28 Idem.
- 29 Idem, dos. 584, f. 6.
- 30 Idem.
- 31 Idem, f. 8.
- 32 Idem, dos. 524, dos. 549, 564, 558, 603/1927.
- 33 Idem.
- 34 Idem.
- 35 Idem.

- 36 Idem.
37 Idem.
38 Idem.
39 Idem.
40 Idem, dos. 524/1927, f. 8.
41 Idem, dos. 564/1927, f. 16.
42 Idem.
43 Idem, dos. 558/1927, f. 16.
44 Idem, dos. 603/1927, f. 5.
45 Idem, dos. 586/1927, f. 6.
46 „Universul“ an XLV, nr. 147 din 29 iunie, p. 7.
47 Arh. St. București, fond. M.A.I., inv. 332, dos. 524/1927, f. 5; „Neamul Românesc“, an. XXII/1927, nr. 75 din 2 iulie, p. 1.
48 Idem, dos. 524/1927, f. 12.
49 Idem, dos. 558 f. 18; „Universul“ XLV/1927, din 29 iunie, p. 7.
50 Idem, dos. 524, f. 6, 7, 9, 11.
51 Idem, dos. 565/1927, f. 17.
52 Idem, dos. 558/1927, f. 8, 9, 11, 16.
53 Idem, dos. 603/1927 f. 6.
54 „Tribuna“, nr. 134 din 5 iulie 1927, p. 4.
55 Arh. St. București, fond. M.A.I., inv. 332, dos. 642/1927, f. 2.
56 Idem.
57 Idem, f. 20.
58 „Țărănismul“, an. III (1927) din 9 iunie, p. 5.
59 „Secerea“, anul V, nr. 22 din 12 iunie 1927 (jud. Vilcea) fila 3.
60 Arh. St. București, fond M.A.I., inv. 332, dos. 642, f. 3.
61 Idem, f. 4.
62 Idem, dos. 642 f. 7.
63 Idem, f. 6.
64 Idem, dos. 605/1927, f. 2.
65 Idem.
66 Idem, f. 3.
67 Idem, f. 4.
68 Idem, f. 5.
69 Idem, f. 6.
70 „Înainte“, anul II (1927) nr. 1 din 12 iunie, p. 1.
71 Idem.
72 Idem.
73 „Țărănismul“ din 9 iunie 1927, p. 2.
74 Idem.
75 Arh. St. București, fond M.A.I., dos. 641/1927 (inv. 332) f. 2.
76 Idem, f. 7.
77 Idem, f. 8.
78 Idem f. 13.
79 Idem, f. 15.
80 Idem, f. 18.
81 Idem, dos. 664/1927, f. 1.
82 Idem, f. 4.
83 Idem, f. 5.
84 Idem, f. 8.
85 Idem, f. 10.
86 Idem, f. 11.

- 87 Idem, dos. 676/1927, f. 2.
88 Idem, f. 3.
89 Idem, f. 8—9.
90 Idem, dos. 675/1927, f. 1.
91 Idem, dos. 689/1927, f. 1.
92 Idem, f. 5.
93 Idem, f. 8.
94 Idem, f. 9.
95 Idem, f. 12.
96 Idem, dos. 724/1927, f. 5.
97 Idem, f. 6.
98 Idem, dos. 761/1927, f. 4.
99 Idem, dos. 605/1927, f. 7.
100 Idem, f. 1.
101 Idem, f. 2.
102 Idem, dos. 641/1927, f. 1.
103 Idem, f. 8.
104 Idem, f. 9.
105 Idem, dos. 665/1927, f. 1.
106 Arh. St. Vilcea, fond. Pref. Vilcea, dos. 75/1927, f. 92, 93.
107 Arh. St. București, fond. M.A.I., dos. 653/1927 (inv. 332), f. 2.
108 Idem, dos. 706/1927, f. 9.
109 Idem, f. 10; „Viitorul Gorjului“, anul V (1927) din 11 iunie, p. 1.
110 Idem, f. 11.
111 Dezbaterile Parlamentare, aug. 1927, p. 165.
112 Idem, p. 192.
113 Idem, p. 193.
114 Idem.
115 Idem.
116 Idem, p. 202.
117 Idem, p. 211.
118 Idem, p. 278.
119 Idem, p. 281.
120 Arh. St. București, fond M.A.I., inv. 332, dos. 642, 1927, f. 26.
121 Idem, dos. 641/1927, f. 31.
122 Arh. St. Slatina, fond. Pref. Olt., dos. 37/1927, f. 23.
123 Dezbaterile adunării deputaților, 1927, august, p. 275.
124 Idem, p. 293.
125 Idem, p. 174.
126 Idem, p. 222, 224, 227.
127 Arh. C.C. al P.C.R., fond. B.M.T., dos. 27/1927, f. 96.
128 Idem, f. 14, 15.
129 Arh. St. Craiova, Fond. Pref. Dolj, dos. 33/1927, f. 71.
130 Dezbaterile Adunării deputaților, 1927 august, p. 225.
131 Arh. St. Craiova, Fond. Pref. Dolj, dos. 33/1927, f. 23.
132 Idem, f. 25.
133 Arh. St. București, fond. M.A.I., inv. 332, dos. 524/1927, f. 3.
134 Idem, dos. 513/1927, f. 9.
135 Idem, dos. 558/1927, f. 8.
136 Idem, dos. 549/1927, f. 31.
137 Idem, dos. 513/1927, f. 9.

- 138 Idem, dos. 564/1927, f. 21.
139 Idem, f. 4.
140 Idem, dos. 513/1927, f. 9.
141 Idem, dos. 558/1927, f. 14.
142 Idem.
143 Idem, dos. 513/1927, f. 10.
144 Idem, dos. 603/1927, f. 6.
145 Idem, f. 5.
146 Idem, dos. 513/1927, f. 10.
147 Idem, dos. 584/1927, f. 6.
148 Idem, dos. 584/1927, f. 7.
149 Idem, dos. 513/1927, f. 10.
150 Idem, f. 37.
151 Idem, dos. 549/1927, f. 19.
152 Idem.
153 Idem, dos. 513, f. 35.
154 Idem, dos. 558/1927, f. 16.
155 Idem.
156 Idem, dos. 603/1927, f. 9.
157 Idem.
158 Idem, dos. 584/1927, f. 14.
159 Idem, f. 8.
160 Idem, dos. 513/1927, f. 35.
161 Idem.
162 Idem, dos. 511/1927, f. 4.
163 Idem, dos. 513/1927, f. 9. 35.
164 Idem, f. 35.
165 Idem, f. 31.
166 „Secera Mehedințului“, an I/1927, nr. 9 din 12 iunie, p. 1.
167 *Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste și multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism*, Edit. Politică, București, 1975, p. 40.